

Radomil Hradil

Moudrost se stává světlem

Doposud jsme se zabývali tím, co můžeme udělat pro zemřelé, pro duše, které překročily práh duchovního světa. Kromě vytváření si spirituálních pojmů během dne a kromě předcítání duchovně-vědeckých pojednání zemřelým se zmiňme ještě o průpovědích, respektive meditacích, které Rudolf Steiner dal právě pro pomoc těch, kdo žijí na této straně prahu, těm, kdo žijí na jeho druhé straně; soubor těchto průpovědí lze najít v knížce *Naši zemřelí*. Nejsou to však jen speciálně k tomu účelu určené meditace, ale obecně dobré, láskyplné myšlenky, jimiž zemřelým pomáháme. A naopak: nenávistné myšlenky zemřelému brání ve vývoji. „Taková nenávist totiž pro zemřelého znamená překážku pro dobré záměry v jeho duchovním vývoji - překážku,

kterou můžeme zhruba přirovnat k překážkám, jež se nám mohou stavět do cesty při snaze o dosažení vnějšího cíle na Zemi," vysvětluje Rudolf Steiner. „Skutečný stav této věci v duchovním světě je takový, že zemřelý shledává nenávist překážkou ve svých dobrých i nejlepších záměrech.“ Ne nadarmo se proto říká „o mrtvých jen v dobrém“. Rudolf Steiner to lapidárně shrnuje: „Nenávist vytváří na onom světě překážky a láska je odstraňuje.“

Na začátku autor uvedl obraz zavřených dveří a neznámé, temné místnosti ze svého snu. Je to otázka, před kterou stojí každý z nás: Budu mít po své smrti dostatek světla, abych na onom světě viděl a mohl se zorientovat? Abych nebloudil a nebyl zoufalý a ztracený? - Otázka tedy zní: Co mohu udělat nejen jako živý pro zemřelé, ale co mohu jako živý dělat také pro to, abych pak, poté co odložím tělo, neměl další pout' znesnadněnu více, než je nutné, aby nebyla svízelná přespříliš?

Předně si musíme uvědomit, že lidé, kteří si nevytvářeli žádné spirituální pojmy, rozumí se ovšem pojmy *pravdivé*, a zabývali se jen pozemskými záležitostmi, mívají problémy po své

smrti se od Země odpoutat, bývají k ní připoutaní a „straší“ zde. Rudolf Steiner dokonce uvádí, že duše zemřelého člověka, která takto setrvává ve sféře Země, se stává centrem ničivých sil, centrem zkázy,¹⁶ aniž by ovšem upřesnil, v čem tato zkáza spočívá. Lze si představit, že jde právě o šíření temnoty jako opaku světla, neboť zároveň objasňuje: „Prostřednictvím spirituálních idejí a pojmů si tak osvojujeme moudrost, kterou potřebujeme, abychom tam, na onom světě, měli světlo; jinak je vše temné. Neboť to, co si *tady* osvojíme jako moudrost, je *tam* světlem, duchovním světlem. Moudrost je duchovní světlo. Aby tam, na onom světě, nebyla tma, potřebujeme moudrost.“ A dodává, jaké hrozí nebezpečí, není-li tomu tak: „A když si žádné spirituální pojmy neosvojíme, je to ta nejlepší cesta k tomu, abychom tam žádné světlo neměli. Jenže nemá-li člověk světlo, pohybuje se pryč ze sféry, kterou by měl osvětlit, vrací se k Zemi a jakožto zemřelý se toulá po Zemi jako ničivé centrum a nanejvýš ho tu a tam nějaký černý mág použije jako zdroj inspirace k podivným úkonům a ničivým dílům na Zemi.“

Z uvedených skutečností o to naléhavěji vyplývá důležitost, ba nutnost věnovat se v životě, nejlépe alespoň malou chvíli každý den, studiu nadsmyslových skutečností a vytváření si pravých spirituálních pojmů a představ - je to zásadní jak pro nás samotné, až zemřeme, tak pro ostatní duše zemřelých, a to ještě během našeho života, pokaždé když spíme, a potom i poté, co sami zemřeme. Jestliže totiž Rudolf Steiner formuluje, že se člověk „pohybuje pryč ze sféry, kterou by měl osvětlit“ (viz výše), lze to chápat tak, že tuto sféru svými spirituálními pojmy osvětlí nejen pro sebe, ale i pro duše dalších zemřelých, zvláště těch, s nimiž je spřízněn.

u něj v roce 1906 dochází - jak to sám nazývá - k průlomů a prožívá mystický stav, kdy „člověk splývá s Bohem a přestává se cítit jako zvláštní tvor“.¹⁹ V roce 1909 se pak, náležitě připraven, seznamuje s anthroposofií a Rudolfem Steinerem, a i přes chátrající tělo se naplno pouští do studia Steinerovy duchovní vědy: pokud mu to umožňuje chatrné a stále se zhoršující zdraví, navštěvuje Steinerovy přednáškové cykly a čte záznamy jeho přednášek.

Poté co Christian Morgenstern projde 31. března 1914 branou smrti, líčí Rudolf Steiner při několika příležitostech, co se dále děje s Morgensternovou duší. Předně popisuje, že si básník již za života vytvořil „svět kosmických imaginací“, který se z chřadnoucího těla postupně uvolňoval, a jakmile Morgenstern přešel přes práh smrti, zazářily tyto imaginace „v nádherné kráse“, „jako nádherné umělecké dílo duchovního světa, jako z kosmu stvořené umělecké dílo“. 9. května 1914 hovoří Rudolf Steiner o „překrásném tablo kosmických imaginací“ a naznačuje, že tyto imaginace budou mít významné úkoly v duchovním světě.²⁰